

ประกาศกรมทรัพย์สินทางปัญญา
เรื่อง การขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์
สัมบางมด
ทะเบียนเลขที่ สช 61100102

เพื่อให้การขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์เป็นไปตาม พระราชบัญญัติคุ้มครอง
สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2546 อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 32 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบ
บริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน
(ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2545 กรมทรัพย์สินทางปัญญาจึงออกประกาศไว้ ดังต่อไปนี้

ให้ขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ สัมบางมด คำขอเลขที่ 60100157 ทะเบียนเลขที่
สช 61100102 ซึ่งมีรายการทางทะเบียนตามบัญชีแนบท้ายประกาศฉบับนี้

ทั้งนี้ ให้มีผลตั้งแต่วันยื่นคำขอขึ้นทะเบียน 1 มิถุนายน 2560

ประกาศ ณ วันที่ ๒ มีนาคม พ.ศ. 2561

(Signature)

(นายทศพล ทังสุบุตร)
อธิบดีกรมทรัพย์สินทางปัญญา

ทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์

ส้มบางมด

- (1) เลขที่คำขอ 60100157 ทะเบียนเลขที่ สข 61100102
- (2) วันที่ยื่นคำขอ 1 มิถุนายน 2560 วันที่ขึ้นทะเบียน 1 มิถุนายน 2560
- (3) ผู้ขอขึ้นทะเบียน วิสาหกิจชุมชนจอมทองพัฒนา
ที่อยู่ 13 ถนนพระรามที่ 2 ซอย 25 แขวงบางมด เขตจอมทอง กรุงเทพมหานคร
- (4) รายการสินค้า ส้มบางมด

(5) คุณภาพ ชื่อเสียง คุณสมบัติหรือคุณลักษณะเฉพาะของสินค้า

คำนิยาม

ส้มบางมด (Bang Mod Tangerine) หมายถึง ส้มพันธุ์เขียวหวาน ที่มีลักษณะผลทรงกลมมนหรือแป้นเล็กน้อย ผิวส้มมีรอยแตกเป็นเส้นลาย เปลือกบาง ซานนิ่ม ปอกง่าย กลีบแยกออกจากกันง่าย ผงักลิบบาง มีรกลน้อย เนื้อสีส้ม รสชาติหวานอมเปรี้ยว ซึ่งปลูกในพื้นที่ 8 เขต ของกรุงเทพมหานคร ได้แก่ เขตจอมทอง เขตทุ่งครุ เขตราชบุรีบูรณะ เขตบางขุนเทียน เขตบางบอน เขตภาษีเจริญ เขตบางแค และเขตหนองแขม

ลักษณะของสินค้า

(1) พันธุ์ : ส้มเขียวหวาน

(2) ลักษณะทางกายภาพ

- รูปทรง ทรงผลกลมมนหรือแป้นเล็กน้อย
- เปลือก ผิวเรียบ เปลือกบาง บางผลอาจมีรอยแตกเป็นเส้นลาย
- เนื้อ เนื้อสีส้ม ฉ่ำน้ำ
- รสชาติ หวานอมเปรี้ยว

(3) ลักษณะทางเคมี

- ค่าความหวานอยู่ในช่วง 13 – 18 องศาบริกซ์

กระบวนการผลิต

การปลูก

- (1) กิ่งพันธุ์ที่นำมาปลูก เป็นกิ่งพันธุ์จากในพื้นที่แหล่งผลิตเอง และกิ่งตอนจากอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี ที่มีความแข็งแรงสมบูรณ์
- (2) ฤดูที่เหมาะสมในการปลูก คือ ช่วงต้นฤดูฝน เดือนพฤษภาคม – กรกฎาคม
- (3) สภาพพื้นที่ที่เหมาะสมในการปลูก คือ พื้นที่เป็นดินร่วนปนตะกอน และมีสภาพเป็นดินลึกลับลึกเค็ม

(4) ปลูกแบบยกร่อง เป็นร่องดินสลับกับร่องน้ำ ท้องร่องมีความลึก 1 เมตร กว้าง 1 เมตร ความกว้างของร่องอก 4 เมตร พรวนดินให้เป็นสันหนุนแบบหลังเต่า และขุดโชดยาว 2 เมตร โดยทิ้งไว้ 1 เดือน ก่อนปลูก

แถวปลูกมีระยะห่างระหว่างต้น 3 – 4 เมตร หรือตามความเหมาะสมของพื้นที่ โดยปลูกตามแนวยาวของร่องสวน ร่องละ 1 แถว

(5) ช่วงระยะปีที่ 1 – 3 จะปลิดผลที่อยู่บนยอดดอกเพื่อเลี้ยงลำต้น เมื่อต้นส้มอายุได้ 5 – 6 ปีขึ้นไปก็จะเก็บผลผลิตได้อย่างเต็มที่

(6) การให้น้ำ ช่วงแรกต้องรดน้ำทุกวันแต่ต้องไม่รดมากเกินไป ในเวลา 2 – 3 เดือน ต้นส้มจะเริ่มแข็งแรงขึ้น

การเก็บเกี่ยว

(1) ระยะเวลาเก็บเกี่ยวผลผลิตที่เหมาะสม คือ ช่วงเดือนพฤศจิกายน – มีนาคม

(2) วิธีการเก็บ จะไม่มีเครื่องช่วยเก็บแต่จะใช้มือเก็บผลส้มโดยการเด็ดออกจากต้น ในการเก็บจะต้องใช้ความชำนาญมาก เพราะหากเก็บไม่เป็นจะทำให้เปลือกตรงขั้วส้มฉีกขาด

การบรรจุหีบห่อ

(1) รายละเอียดบนฉลาก/หีบห่อ ให้ประกอบด้วยคำว่า “ส้มบางมด” และ/หรือ “Som Bang Mod” และ/หรือ “Bang Mod Tangerine” และ/หรือ “Bang Mod Orange”

(2) ให้ระบุชื่อสวน/เกษตรกร ที่อยู่ติดต่อดี

(6) ความสัมพันธ์ระหว่างสินค้ากับแหล่งภูมิศาสตร์

ลักษณะภูมิประเทศ พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบลุ่มริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยา มีอาณาเขตติดต่อทะเลที่เขตบางขุนเทียน มีความยาวประมาณ 5 กิโลเมตร อยู่ระหว่างชายฝั่งทะเลของจังหวัดสมุทรสาคร และสมุทรปราการ ภายในพื้นที่ทั้งหมดมีลำคลองและซอยคลองต่างๆ ประมาณ 200 กว่าคลองเชื่อมต่อกัน สภาพดินเป็นชุดดินธนบุรี มีปริมาณโปแตสเซียมและฟอสฟอรัสสูงกว่าในพื้นที่อื่น มีระดับน้ำใต้ดินตื้น มีสภาพอุณหภูมิกลางวันและกลางคืนไม่ต่างกัน มีปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยตลอดทั้งปี โดยปกติในช่วงฤดูฝนจะมีน้ำจืดจากภาคเหนือผ่าน และในช่วงฤดูแล้งจะมีน้ำเค็มไหลย้อนขึ้นมาจากคลองสายต่างๆ เป็นดินที่เรียกกันว่า “ลิกจิด ลิกเค็ม” ส่งผลทำให้ส้มบางมดมีรสชาติที่โดดเด่นเป็นเอกลักษณ์

ประวัติความเป็นมา เดิมชาวบางมดเป็นเพียงชาวนาชาวสวนที่ปลูกข้าวปลูกผักเพื่อหารายได้เท่านั้น เมื่อการประกอบอาชีพทำนาทำให้เกิดความยากลำบากจึงมองหาอาชีพใหม่มาทดแทน ในปี พ.ศ. 2468 นายเสมเป็นคนแรกที่นำกิ่งตองจากบางกอกน้อยมาปลูกในตำบลบางมด การริเริ่มประสบความสำเร็จได้ผลผลิตของส้มมากกว่าที่คิดไว้ จึงเป็นแรงบันดาลใจให้ชาวบางมดหันมาปลูกส้มกัน แต่การปลูกส้มของชาวบางมดนั้นจะต้องมีการร่องเป็นร่องดินสลับกับร่องน้ำ ซึ่งนับเป็นความลำบากมากเพราะไม่ใช่เรื่องง่ายที่จะพลิกผืนนาที่แตกกระแหงให้เป็นท้องร่องที่ใช้ในการปลูกส้ม ผลที่ได้จากความสำเร็จในการปลูกส้มทำให้ชาวสวนส้มบางมดมีฐานะความเป็นอยู่ดีขึ้น พื้นที่ตำบลบางมดในช่วงนั้นหอมไปด้วยกลิ่นดอกส้ม สิ่งนี้เองเป็นเครื่องยืนยันความสำเร็จที่รออยู่ในอนาคต ทำให้ชาวบางมดมีความเจริญรุ่งเรืองขึ้น และกลิ่นดอกส้มนี้ยังเป็นสิ่งที่แสดงถึงส้มที่มีรสชาติเลื่องลือสมชื่อ “ส้มบางมด” ดังคำขวัญประจำเขตจอมทองที่ว่า “หลวงปู่เฒ่าวัดหนึ่ง ตลาดดงวังไทร หวานชื่นใจส้มบางมด ราชโอรสวัดงาม” แม้ส้มบางมดจะมีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักแต่ก็มีปัญหาหนัก เช่น ปัญหาดินเค็ม และเมื่อปี พ.ศ.2533 เกิดปัญหาน้ำเค็มจากน้ำทะเลหนุน ฝนไม่ตกตามฤดูกาลทำให้เกิดภาวะน้ำเค็ม สวนส้มที่เคยมีแทบไม่เหลือพยายามปรับปรุงก็ไม่เป็นผลสำเร็จ

เมื่อวันที่ 17 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2546 สำนักเขตจอมทอง กรุงเทพมหานคร เข้าร่วมสนองพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เป็นเขตนำร่องในพื้นที่กรุงเทพมหานคร และได้จัดทำ โครงการอนุรักษ์และฟื้นฟูสวนส้มบางมด ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืช อันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ และได้เชิญชวนเกษตรกรเข้าร่วมโครงการฯ ทำให้เกษตรกรสนใจและปลูกส้มบางมดมากขึ้น รวมถึงส่งเสริมให้สวนส้มบางมดเป็นแหล่งเรียนรู้ทางด้านเกษตร และเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรอีกด้วย ปัจจุบันมีพื้นที่การปลูกใน 8 เขต ของกรุงเทพมหานคร ได้แก่ เขตจอมทอง เขตบางขุนเทียน เขตทุ่งครุ เขตราชบุรีบูรณะ เขตบางบอน เขตภาษีเจริญ เขตบางแค และเขตหนองแขม

(7) ขอบเขตที่ตั้งแหล่งภูมิศาสตร์

ขอบเขตพื้นที่การปลูกส้มบางมด ครอบคลุมพื้นที่ 8 เขต ของกรุงเทพมหานคร ได้แก่ เขตจอมทอง เขตทุ่งครุ เขตราชบุรีบูรณะ เขตบางขุนเทียน เขตบางบอน เขตภาษีเจริญ เขตบางแค และเขตหนองแขม รายละเอียดตามแผนที่

(8) การพิสูจน์แหล่งกำเนิด

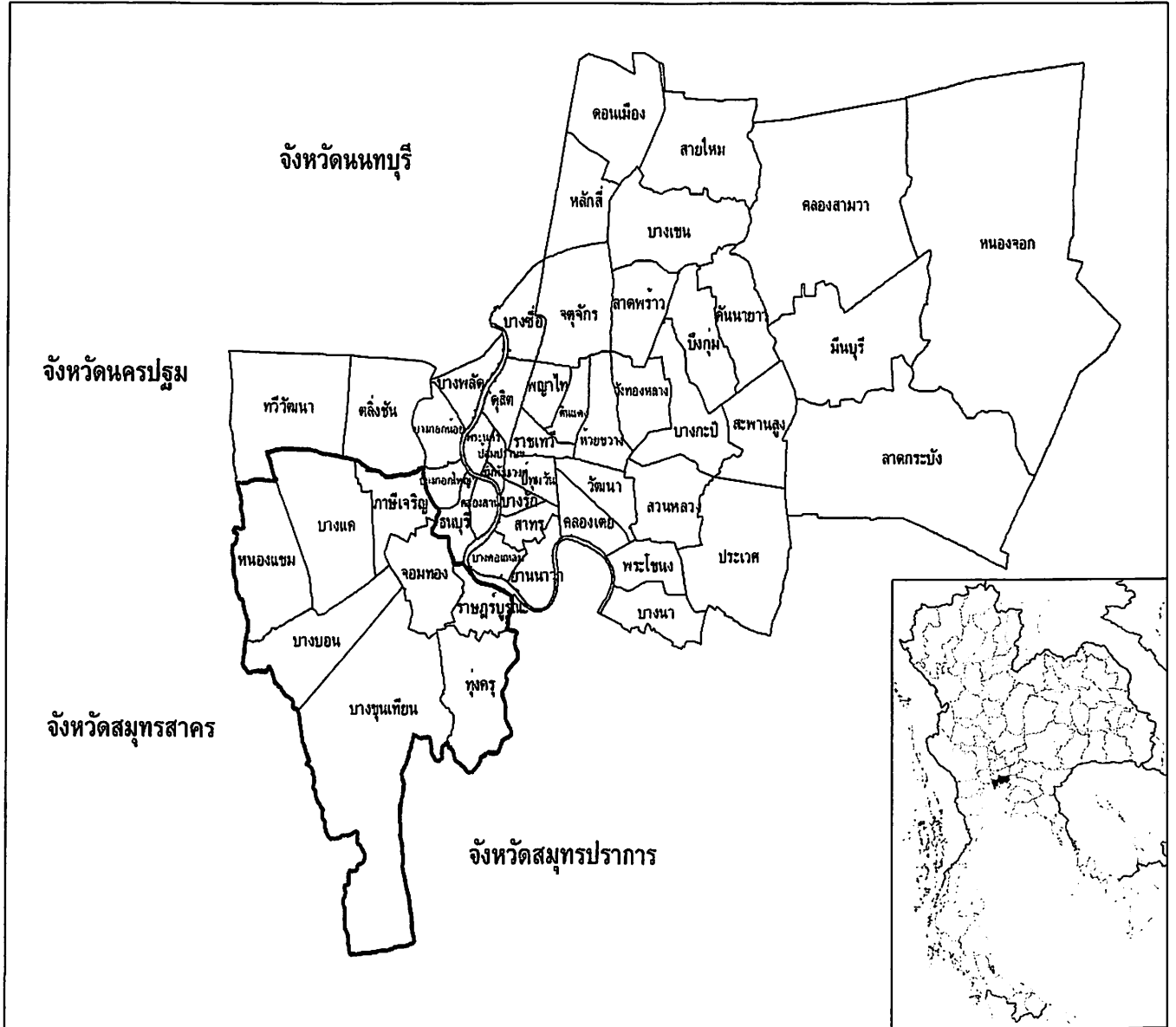
- (1) ส้มบางมด ต้องปลูกในเขตพื้นที่ที่กำหนด และตามกระบวนการผลิตข้างต้น
- (2) กระบวนการผลิตจะต้องผ่านการควบคุมตรวจสอบ คือ มีการขึ้นทะเบียนผู้ปลูกส้มบางมด รวมทั้งต้องมีเอกสารกำกับเพื่อการตรวจสอบย้อนกลับได้

(9) เงื่อนไขที่นายทะเบียนกำหนดตามมาตรา 15

- (1) จัดให้มีระบบการตรวจสอบและควบคุม ทั้งกระบวนการผลิตในระดับผู้ผลิตและระดับจังหวัด
- (2) จัดให้มีการขึ้นทะเบียนผู้ผลิตและผู้ประกอบการค้า ที่ประสงค์จะขอใช้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ ส้มบางมด
- (3) ผู้ขอขึ้นทะเบียนจะต้องจัดทำคู่มือการปฏิบัติงาน สำหรับสมาชิกผู้ขอใช้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ ส้มบางมด

แผนที่แสดงแหล่งภูมิศาสตร์ สัมบางมด

ขอบเขตพื้นที่การปลูกสัมบางมด ครอบคลุมพื้นที่ 8 เขต ของกรุงเทพมหานคร ได้แก่ เขตจอมทอง เขตทุ่งครุ เขตราชบุรีบูรณะ เขตบางขุนเทียน เขตบางบอน เขตภาษีเจริญ เขตบางแค และเขตหนองแขม